

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра дитячої стоматології

ЗАТВЕРДЖЕНО
Проректор з науково-педагогічної роботи
Іван Д. БУРЯЧКІВСЬКИЙ
1 вересня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Профілактика стоматологічних захворювань»

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність: 221 «Стоматологія»

Освітньо-професійна програма: Стоматологія

Програму складено на основі освітньо-професійної програми «Стоматологія», підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 221 «Стоматологія» галузі знань 22 «Охорона здоров'я», ухваленою Вченою Радою ОНМедУ (протокол №10 від 27 червня 2024 року).

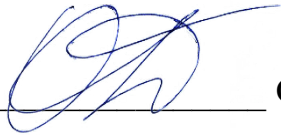
Розробники:

Завідувач кафедри, д.мед н.,проф. Оксана ДЕНЬГА

Завуч кафедри к.мед.н Ірина ТАРАСЕНКО

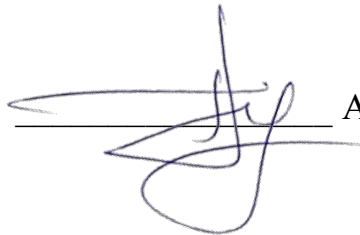
Робоча програма затверджена на засіданні кафедри дитячої стоматології
Протокол № 1 від 27. 08. 2024р.

Завідувач кафедри

Оксана ДЕНЬГА

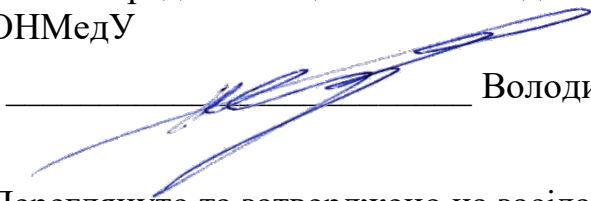
Погоджено із гарантом ОПП

Анатолій ГУЛЮК

Схвалено предметною цикловою методичною комісією з стоматологічних дисциплін Протокол №1 від 30.08. 2024року

Голова предметної циклової методичної комісії з стоматологічних дисциплін
ОНМедУ

Володимир КРИКЛЯС

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 1 від “ 2 ” вересня 2024 р.

Завідувач кафедри _____

_____

1. Опис навчальної дисципліни:

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	Денна форма навчання	
Загальна кількість: Кредитів – 3 Годин – 90	Обов'язкова дисципліна	
	Рік підготовки	2 - 3
	Семестр	III
	Лекції	8 годин
	Практичні	52 годин
	Самостійна робота	30 години
	У т.ч. індивідуальні завдання	0
	Форма підсумкового контролю	Диф.залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: вивчення навчальної дисципліни “ Профілактика стоматологічних захворювань ” - є застосування профілактичних заходів, спрямованих на збереження високого рівня стоматологічного здоров'я та запобігання виникнення хвороб.

Завдання:

1.Формування вмінь та навичок: з диференційної діагностики, найбільш поширених захворювань у дітей.

2. Удосконалення навичок обґрунтування клінічного діагнозу, складання плану лабораторних та інструментальних досліджень,

3.Опанування вмінням визначати тактику лікування та профілактики стоматологічних захворювань.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

ІК - Здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі і проблеми в галузі охорони здоров'я/ за спеціальністю «Стоматологія», у професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.

ЗК7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК8. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК9. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК11. Здатність працювати в команді.

ЗК12. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

ЗК13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

СК1. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні данні.

СК2. Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.

СК3. Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.

СК4. Спроможність планувати та проводити заходи із профілактики захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.

СК5. Спроможність до проектування процесу надання медичної допомоги: визначати підходи, план, види та принципи лікування захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепнолицевої області.

СК6. Спроможність визначати раціональний режим праці, відпочинку, дієти у хворих при лікуванні захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.

СК7. Спроможність визначати тактику ведення пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини та щелепнолицевої області з супутніми соматичними захворюваннями.

СК8. Спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції.

СК12. Спроможність до організації та проведення скрінінгового обстеження в стоматології.

СК13. Спроможність оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення (індивідуальне, сімейне, популяційне).

СК14. Спроможність ведення нормативної медичної документації.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 2. Збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепно-лицевої ділянки, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за переліком 5).

ПРН 3. Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, рентгенологічні, функціональні та/або інструментальні) за переліком 5, пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини і щелепно-лицевої області для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).

ПРН 4. Визначати остаточний клінічний діагноз дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення та логічного аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи (за переліком 2.1).

ПРН 6. Планувати та втілювати заходи профілактики стоматологічних захворювань серед населення для запобігання розповсюдження стоматологічних захворювань.

ПРН 7. Аналізувати епідеміологічний стан та проводити заходи масової й індивідуальної, загальної та локальної медикаментозної та немедикаментозної профілактики стоматологічних захворювань.

ПРН 9. Визначати характер режиму праці, відпочинку та необхідної дієти при лікуванні стоматологічних захворювань (за списком 2) на підставі попереднього або остаточного клінічного діагнозу шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН 10. Визначати тактику ведення стоматологічного пацієнта при соматичній патології (за переліком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН 17. Дотримуватися здорового способу життя, користуватися прийомами саморегуляції та самоконтролю.

ПРН 22. Виконувати медичні стоматологічні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу (за списками 2, 2.1) для різних верств населення та в різних умовах (за списком 7)

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

Знати: клініку, діагностику, лікування найбільш поширених стоматологічних захворювань дитячого віку.

Вміти:

- Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати вірогідний нозологічний або синдромний попередній клінічний діагноз стоматологічного захворювання (за списком 2)
- Аналізувати та оцінювати державну, соціальну та медичну інформацію з використанням стандартних підходів та комп'ютерних інформаційних технологій.
- Оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення в умовах медичного закладу за стандартними методиками.
- Формувати цілі та визначати структуру особистої діяльності на підставі результату аналізу певних суспільних та особистих потреб.
- Дотримуватися здорового способу життя, користуватися прийомами саморегуляції та самоконтролю.
  - Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій області

Оволодіти навичками:

- Комунікації та клінічного обстеження пацієнта.
- Виконувати медичні маніпуляції (за переліком 5)
- Вести медичну документацію

3. Зміст навчальної дисципліни

1. Профілактика стоматологічних захворювань

Загальні питання профілактики стоматологічних захворювань.

Алгоритм обстеження дітей та індексна оцінка стану порожнини рота.

Конкретні цілі:

- знати мету, завдання, методи профілактики стоматологічних захворювань;
- вивчити анатомо-фізіологічні особливості будови порожнини рота у дітей різного віку;
- знати періоди розвитку тимчасових та постійних зубів, етапи розвитку слизової оболонки порожнини рота та пародонта у дітей;
- провести стоматологічне обстеження дитини із визначенням стоматологічного статусу, індексів карієсу, гігієнічних та пародонтальних індексів;
- обстежити пацієнта за методикою ВООЗ та провести аналіз карти ВООЗ;
- здійснювати епідеміологічний аналіз стоматологічної захворюваності населення.

2. Карієсрезистентність та гігієна порожнини рота.

Конкретні цілі:

- виявлення карієсогенної ситуації в порожнині рота;
- знати структуру та біологічні властивості емалі;
- знати та вміти визначати ступінь резистентності емалі зуба;
- знати захисні механізми порожнини рота та участь мікрофлори у виникненні основних стоматологічних захворювань;
- знати методи, засоби та предмети гігієни порожнини рота;
- рекомендувати методи, засоби та предмети гігієни порожнини рота у залежності від стоматологічного статусу;

- проводити контрольоване чищення зубів у дітей та професійну гігієну порожнини рота;
- проводити навчання методам гігієни порожнини рота;
- знати форми, методи санітарно-просвітницької роботи та використовувати їх для гігієнічного навчання.

3. Профілактика карієсу та захворювань пародонта. Комплексна система профілактики стоматологічних захворювань.

Конкретні цілі:

- планувати та рекомендувати засоби ендогенної профілактики карієсу зубів для дітей різного віку;
- планувати та рекомендувати засоби екзогенної профілактики карієсу зубів для дітей різного віку;
- проводити ремінералізуючу терапію;
- проводити неінвазивну та інвазивну герметизацію фісур;
- оцінювати ефективність профілактики карієсу;
- знати основні етіопатогенетичні чинники хвороб пародонта у дітей різного віку та шляхи їх профілактики;
- планувати заходи профілактики захворювань пародонта у дітей різного віку;
- призначати засоби для гігієнічного догляду за порожниною рота при захворюваннях тканин пародонта.
- формувати диспансерні групи дітей;
- знати організаційні форми, етапи диспансеризації, кратність проведення профілактичних оглядів;
- знати складові та організаційні принципи комплексної системи профілактики стоматологічних захворювань у дітей.
- оцінювати ефективність комплексної системи профілактики.

4. Структура навчальної дисципліни

Тема	Кількість годин	
	Всього	У тому числі

		Л.	Пр. зан	СРЗ
1. Загальні питання профілактики стоматологічних захворювань. Алгоритм обстеження дітей та оцінка стану порожнини рота.				
Тема 1. Загальні питання профілактики стоматологічних захворювань. Анатомо-фізіологічні особливості будови порожнини рота та етапи розвитку щелепно-лицьової ділянки, формування зубів, слизової оболонки, тканин пародонта у віковому аспекті. Інструктаж з техніки безпеки при роботі в стоматологічній залі.	3,0		2,0	1.0
Тема 2. Методи стоматологічного огляду. Алгоритм обстеження. Практичне ознайомлення здобувачів з методикою огляду один на одному. Запис зубної формули: клінічної, анатомічної. Визначення індексів карієсу.	5,0	2.0	2,0	1.0
Тема 3. Індeksi гігієни порожнини рота. (Silness-Loe, Гріна-Вермільона, Фьодорова-Володкіної).	3,0		2,0	1.0
Тема 4. Індексна оцінка стану тканин пародонта. (СРІ, РМА, КПП, проба Шилера-Писарева)..	3,0		2,0	1.0
Тема 5 Методика стоматологічного обстеження згідно даних ВООЗ. Карта реєстрації стоматологічного статусу. Заповнення карти	3,0		2,0	1.0
2. Карієсрезистентність та гігієна порожнини рота				
Тема 6. Карієсогенна ситуація в порожнині рота. Методи її виявлення та усунення	5,0	2.0	2,0	1.0
Тема 7. Структура і біологічні властивості емалі та дентину. Дозрівання емалі після прорізування зуба	3,0		2,0	1.0
Тема 8. Резистентність емалі зуба до карі-озного ушкодження. Вплив на процеси формування, мінералізації і дозрівання емалі з метою профілактики карієсу. Біологічні властивості пульпи зуба. Сучасні уявлення про обмінні процеси в емалі і пульпі зуба	3,0		2,0	1,0
Тема 9. Склад і властивості ротової рідини: її роль в процесах дозрівання емалі, демінералізації, ремінералізації. Захисні механізми порожнини рота.	3,0		2,0	1.0
Тема 10. Мікрофлора порожнини рота, її участь в розвитку основних стоматологічних захворювань. Поверхневі утворення на зубах. Класифікація назубних нашарувань.	3,0		2,0	1.0

Тема 11. Засоби гігієни порожнини рота, їх склад та властивості, показання до застосування залежно від стоматологічного статусу.	3,0		2,0	1,0
Тема 12. Предмети гігієни порожнини рота, показання до застосування залежно від стоматологічного статусу.	5,0	2,0	2,0	1,0
Тема 13. Методи гігієнічного догляду за порожниною рота. Індивідуальна гігієна. Засвоєння чищення зубів. Контрольоване чищення зубів.	3,0		2,0	1,0
Тема 14. Професійна гігієна порожнини рота: методи та оснащення. Проведення гігієни порожнини рота в домашніх умовах	3,0		2,0	1,0
Тема 15. Гігієнічне стоматологічне навчання та виховання дітей в організованих дитячих колективах. Проведення уроку здоров'я.	3,0		2,0	1,0
Тема 16. Санітарна освіта складова первинної профілактики стоматологічних захворювань. Організація стоматологічної санітарної освіти, її форми, методи, засоби.	3,0		2,0	1,0
3. Профілактика карієсу та захворювань пародонта. Комплексна система профілактики стоматологічних захворювань				
Тема 17. Ендогенна профілактика карієсу зубів у дітей. Взаємодія з лікарем-педіатром. Планування, методи проведення.	3,0		2,0	1,0
Тема 18. Системне введення фторидів. Механізм карієспрофілактичної дії фторидів.. Системне призначення макро- та мікроелементів, вітамінів залежно від віку дитини..	3,0		2,0	1,0
Тема 19. Екзогенна профілактика карієсу зубів у віковому аспекті. Характеристика засобів для місцевої профілактики карієсу, призначення та способи їх використання.. Практичне засвоєння різних методик проведення екзогенної профілактики карієсу у дітей.	5,0	2,0	2,0	1,0
Тема 20. Герметизація фісур зубів. Методи, показання до застосування. Засоби для герметизації фісур зубів та методика їх застосування. Практичне засвоєння техніки герметизації фісур зубів.	3,0		2,0	1,0
Тема 21. Контроль ефективності профілактики карієсу	3,0		2,0	1,0

Тема 22. Профілактика захворювань пародонта у дітей. Основні етіологічні чинники хвороб пародонта. Планування, методи проведення.	3,0		2,0	1,0
Тема 23. Гігієна порожнини рота як основа профілактики захворювань пародонта. Призначення засобів для гігієнічного догляду за порожниною рота залежно від стану тканин пародонта.	3,0		2,0	1,0
Тема 24. Комплексна система профілактики стоматологічних захворювань у дітей. Основні етапи впровадження та організаційні принципи. Підготовка, складання програми. Критерії оцінки ефективності програми комплексної системи профілактики.	3,0		2,0	1,0
Тема 25. Диспансеризація дітей у стоматолога як основний метод впровадження первинної профілактики. Принципи, організаційні форми, етапи диспансеризації. Методика формування стоматологічних диспансерних груп.	3,0		2,0	1,0
26. Диф.залік	7,0		2,0	5,0
Всього: годин:	90,0	8	52	30

5. Теми лекційних / семінарських / практичних / лабораторних занять

5.1. Теми лекційних занять

№ п/п	Назва теми	К-сть годин
1	Методика стоматологічного обстеження. Алгоритм обстеження. Індeksi карієсу. Індeksi гігієни та індexсна оцінка стану тканин пародонта.	2
2	Карієсогенні фактори в порожнині рота. Резистентність емалі зуба до каріозного ушкодження. Роль мікрофлори порожнини рота	2
3	Засоби та предмети гігієни порожнини рота. Склад, властивості та показання до застосування.	2
4	Ендогенна та екзогенна профілактика карієсу зубів у дітей. Показання. Засоби, механізм дії, методика проведення .Герметизація фісур Профілактика захворювань пародонта	2

	у дітей. Показання, засоби, механізм дії, методика проведення.	
	Всього годин	8

5.2. Теми семінарських занять

Семінарські заняття не передбачені.

5.3. Теми практичних занять

№	Тема	Кільк. годин
1	Введення в курс профілактики. Загальні питання профілактики стоматологічних захворювань, поняття, мета, завдання, методи. Інструктаж з техніки безпеки при роботі в стоматологічній залі. Анатомо-фізіологічні особливості будови органів порожнини рота у віковому аспекті. Етапи розвитку щелепно-лицьової ділянки, формування зубів, слизової оболонки порожнини рота та пародонта..	2,0
2.	Запис зубної формули: клінічної, анатомічної. Методи стоматологічного огляду. Алгоритм обстеження. Практичне ознайомлення здобувачів з методикою огляду один на одному. Індекси карієсу	2,0
3	Індекси гігієни порожнини рота. (Silness-Loe, Гріна-Вермільона, Фьодорова-Володкіної).	2,0
4	Індексна оцінка стану тканин пародонта. (СРІ, РМА, КПІ, проба Шилера-Писарева).	2,0
5	Методика стоматологічного обстеження згідно даних ВООЗ. Карта реєстрації стоматологічного статусу. Заповнення карти.	2,0
6	Карієсогенна ситуація в порожнині рота. Методи її виявлення та усунення.	2,0
7	Структура і біологічні властивості емалі та дентину. Дозрівання емалі після прорізування зуба.	2,0
8	Резистентність емалі зуба до каріозного ушкодження. Вплив на процеси формування, мінералізації і дозрівання емалі з метою профілактики карієсу. Біологічні властивості пульпи зуба. Сучасні уявлення про обмінні процеси в емалі і пульпі зуба..	2,0
9	Склад і властивості ротової рідини: її роль в процесах дозрівання емалі, демінералізації, ремінералізації. Захисні механізми порожнини рота.	2,0
10	Мікрофлора порожнини рота, її участь в розвитку основних стоматологічних захворювань. Поверхневі утворення на зубах. Класифікація назубних нашарувань	2,0

11	Засоби гігієни порожнини рота, їх склад та властивості, показання до застосування залежно від стоматологічного статусу.	2,0
12	Предмети гігієни порожнини рота, показання до застосування залежно від стоматологічного статусу.	2,0
13	Методи гігієнічного догляду за порожниною рота. Індивідуальна гігієна. Засвоєння чищення зубів. Контрольоване чищення зубів	2,0
14	Професійна гігієна порожнини рота: методи та оснащення Проведення гігієни порожнини рота в домашніх умовах.	2,0
15	Гігієнічне стоматологічне навчання та виховання дітей в організованих дитячих колективах. Проведення уроку здоров'я.	2,0
16	Санітарна освіта складова первинної профілактики стоматологічних захворювань. Організація стоматологічної санітарної освіти, її форми, методи, засоби.	2,0
17	Ендогенна профілактика карієсу зубів у дітей. Взаємодія з лікарем-педіатром. Планування, методи проведення.	2,0
18	Системне введення фторидів. Механізм карієспрофілактичної дії фторидів Системне призначення макро- та мікроелементів, вітамінів залежно від віку дитини..	2,0
19	Екзогенна профілактика карієсу зубів у віковому аспекті. Характеристика засобів для місцевої профілактики карієсу, призначення та способи їх використання.. Практичне засвоєння різних методик проведення екзогенної профілактики карієсу у дітей.	2,0
20	Герметизація фісур зубів. Методи, показання до застосування. Засоби для герметизації фісур зубів та методика їх застосування. Практичне герметизації фісур зубів засвоєння техніки	2,0
21	Контроль ефективності профілактики карієсу	2,0
22	Профілактика захворювань пародонта у дітей. Основні етіологічні чинники хвороб пародонта. Планування, методи проведення.	2,0
23	Гігієна порожнини рота як основа профілактики захворювань пародонта. Призначення засобів для гігієнічного догляду за порожниною рота залежно від стану тканин пародонта	2,0
24	Комплексна система профілактики стоматологічних захворювань у дітей. Основні етапи впровадження та організаційні принципи. Підготовка, складання програми. Критерії оцінки ефективності програми комплексної системи профілактики.	2,0
25	Диспансеризація дітей у стоматолога як основний метод впровадження первинної профілактики. Принципи,	2,0

	організаційні форми, етапи диспансеризації. Методика формування стоматологічних диспансерних груп.	
26	Диф.залік	2.0
	Всього годин	52,0

5.4. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені.

6. Самостійна робота здобувача вищої освіти

№ г/п	Види СРЗ	Кількість годин
1	Підготовка до практичних, семінарських занять (теоретична, опрацювання практичних навичок, умінь), номери тем: 1-30	16,0
2	*Самостійне опрацювання тем, які не входять до плану аудиторних занять, теми: 1 -4	3,0
	1.Індекс гігієни порожнини рота Кузьміної Е.М., модифікований індекс Rustogi.	1.0
	2.Сучасні прилади для професійної гігієни порожнини рота <i>PROPHY – MAX, AIR – MAX BOOSSTER</i> , Міні-П'езон, Cavitron, AerFlow C1 та інші.	1.0
	3. Сучасні матеріали для герметизації фісур постійних зубів у дітей (силанти, склоіномери, компомери, рідкі композити, ормокери).	0.5
	4. Нові способи та методи екзогенної профілактики карієсу зубів	0.5
3.	*Індивідуально-дослідницька самостійна робота, теми: 1. Ефективність герметизації фісур зубів за допомогою різних герметиків. 2. Визначення ефективності профілактичних заходів після проведеного курсу екзогенної та ендогенної профілактики препаратами кальцію та фтору. 3. Розробка схем профілактики стоматологічних захворювань у залежності від вмісту фтору в питній воді. 4. Розповсюдженість та інтенсивність каріозного ураження у групи дітей навчального закладу. 5. Вивчення типу мікрокристалізації ротової рідини у здобувачів групи.	7.0

	6. Розповсюдженість та інтенсивність захворювань пародонта з урахуванням віку дитини у дошкільних учбових закладах та школах. 7.Провести обстеження групи дітей учбового закладу за методикою ВООЗ із заповненням карти ВООЗ. Провести обстеження стану гігієни рота у групі дітей учбового закладу.	
4.	Підготовка до підсумкового контролю	4.0
	Всього годин	30.0

7. Методи навчання

Практичні заняття: бесіда, вирішення клінічних ситуаційних задач, відпрацювання навичок огляду пацієнта, демонстрація та відпрацювання навичок виконання маніпуляцій за переліком 5, інструктаж та відпрацювання навичок на симуляційних муляжах, тренувальні вправи з диференціальної діагностики найбільш поширених захворювань у дітей.

Самостійна робота: самостійна робота з підручником, самостійна робота з банком тестових завдань Крок-2, самостійне вирішення клінічних завдань.

8. Методи контролю і критерії оцінювання результатів навчання

Поточний контроль: усне опитування, тестування, оцінювання виконання практичних навичок, розв'язання ситуаційних клінічних завдань, оцінювання активності на занятті.

Підсумковий контроль: диференційований залік.

Структура поточного оцінювання на практичному занятті:

- Оцінювання теоретичних знань з теми заняття:
  - методи: опитування, вирішення ситуаційної клінічної задачі;
  - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.
- Оцінка практичних навичок та маніпуляцій з теми заняття:
  - методи: оцінювання правильності виконання практичних навичок
  - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2;
- Оцінювання роботи із пацієнтом з теми заняття:
  - методи: оцінювання: а) комунікативних навичок спілкування з пацієнтом та його батьками, б) правильність призначення та оцінкилабораторних та інструментальних досліджень, в) дотримання алгоритму проведення диференціального діагнозу г) обґрунтування клінічного діагнозу, д) складання плану лікування
  - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2;

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті:

«5»	Здобувач вільно володіє матеріалом, приймає активну участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, впевнено демонструє практичні навички під час огляду хворої дитини та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних

	досліджень, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
«4»	Здобувач добре володіє матеріалом, приймає участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички під час огляду хворої дитини та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з деякими помилками, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
«3»	Здобувач недостатньо володіє матеріалом, невпевнено приймає участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички під час огляду хворої дитини та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з суттєвими помилками.
«2»	Здобувач не володіє матеріалом, не приймає участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, не демонструє практичні навички під час огляду хворої дитини та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень.

До підсумкового контролю у формі диференційованого заліку допускаються лише ті здобувачі, які виконали вимоги навчальної програми з дисципліни, не мають академічної заборгованості та їх середній бал за поточну навчальну діяльність з дисципліни становить не менше 3,00.

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти на диф. заліку:

«5»	Виставляється здобувачу, який систематично працював протягом семестру, показав під час екзамену різнобічні і глибокі знання програмного матеріалу, вміє успішно виконувати завдання, які передбачені програмою, засвоїв зміст основної та додаткової літератури, усвідомив взаємозв'язок окремих розділів дисципліни, їхнє значення для майбутньої професії, виявив творчі здібності у розумінні та використанні навчально-програмного матеріалу, проявив здатність до самостійного оновлення і поповнення знань; рівень компетентності – високий (творчий);
«4»	Виставляється здобувачу, який виявив повне знання навчально-програмного матеріалу, успішно виконує передбачені програмою завдання, засвоїв основну літературу, що рекомендована програмою, показав достатній рівень знань з дисципліни і здатний до їх самостійного оновлення та поновлення у ході подальшого навчання та професійної діяльності; рівень компетентності – достатній (конструктивно-варіативний)

«3»	Виставляється здобувачу, який виявив знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та наступної роботи за професією, справляється з виконанням завдань, передбачених програмою, допустив окремі помилки у відповідях на іспиті і при виконанні іспитових завдань, але володіє необхідними знаннями для подолання допущених помилок під керівництвом науково-педагогічного працівника; рівень компетентності – середній (репродуктивний)
«2»	Виставляється здобувачу, який не виявив достатніх знань основного навчально-програмного матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, не може без допомоги викладача використати знання при подальшому навчанні, не спромігся оволодіти навичками самостійної роботи; рівень компетентності – низький (рецептивно-продуктивний)

9. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Отриманий середній бал за навчальну дисципліну для здобувачів, які успішно опанували робочу програму навчальної дисципліни, конвертується з традиційної чотирибальної шкали у бали за 200-бальною шкалою, як наведено у таблиці:

Таблиця конвертації традиційної оцінки у багатобальну шкалу

Традиційна чотирибальна шкала	Багатобальна 200-бальна шкала
Відмінно («5»)	185 – 200
Добре («4»)	151 – 184
Задовільно («3»)	120 – 150
Незадовільно («2»)	Нижче 120

Багатобальна шкала (200-бальна шкала) характеризує фактичну успішність кожного здобувача із засвоєння освітньої компоненти. Конвертація традиційної оцінки (середній бал за навчальну дисципліну) в 200-бальну виконується інформаційно-технічним відділом Університету.

Відповідно до отриманих балів за 200-бальною шкалою, досягнення здобувачів оцінюються за рейтинговою шкалою ECTS. Подальше ранжування за рейтинговою шкалою ECTS дозволяє оцінити досягнення здобувачів з освітньої компоненти, які навчаються на одному курсі однієї спеціальності, відповідно до отриманих ними балів.

Шкала ECTS є відносно-порівняльною рейтинговою, яка встановлює належність здобувача до групи кращих чи гірших серед референтної групи однокурсників (факультет, спеціальність). Оцінка «А» за шкалою ECTS не може дорівнювати оцінці «відмінно», а оцінка «В» – оцінці «добре» тощо. При конвертації з багатобальної шкали межі оцінок «А», «В», «С», «D», «Е» за шкалою ECTS не співпадають з межами оцінок «5», «4», «3» за традиційною

шкалою. Здобувачі, які одержали оцінки «FX» та «F» («2») не вносяться до списку здобувачів, що ранжуються. Оцінка «FX» виставляється здобувачам, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але яким не зарахований підсумковий контроль. Оцінка «F» виставляється здобувачам, які відвідали усі заняття з дисципліни, але не набрали середнього балу (3,00) за поточну навчальну діяльність і не допущені до підсумкового контролю.

Здобувачі, які навчаються на одному курсі (однієї спеціальності), на підставі кількості балів, набраних з дисципліни, ранжуються за шкалою ECTS таким чином:

Конвертація традиційної оцінки з дисципліни та суми балів за шкалою ECTS

Оцінка за шкалою ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10% здобувачів
B	Наступні 25% здобувачів
C	Наступні 30% здобувачів
D	Наступні 25% здобувачів
E	Наступні 10% здобувачів

10. Методичне забезпечення:

- Робоча програма навчальної дисципліни
- Силабус навчальної дисципліни
- Підручники:
- Мультимедійні презентації
- Ситуаційні клінічні завдання
- Методичні розробки практичних занять
- Електронний банк тестових завдань за підрозділами з дисципліни.

11. Перелік питань до диф.заліку

Профілактика карієсу та захворювань пародонта. Комплексна система профілактики стоматологічних захворювань

1. Профілактика стоматологічних захворювань: визначення, мета, завдання, методи, визначення економічної ефективності.
2. Анатомо-фізіологічні особливості будови порожнини рота у віковому аспекті.
3. Розвиток щелепно-лищевої ділянки, зубів, слизової оболонки порожнини рота і пародонта.
4. Періоди розвитку тимчасових і постійних зубів. Вплив загального стану організму на розвиток зубів.
5. Ознаки фізіологічного прорізування зубів у дітей. Терміни закладки, мінералізації, прорізування тимчасових зубів.

6. Терміни формування та розсмоктування коренів тимчасових зубів. Види і типи резорбції коренів тимчасових зубів.
7. Терміни закладки, мінералізації, прорізування та формування коренів постійних зубів.
8. Чинники ембріонального та постембріонального періодів розвитку, що впливають на закладку та мінералізацію зубів.
9. Роль спадковості та чинників зовнішнього середовища у розвитку карієсу та некаріозних уражень зубів.
10. Зубна формула: визначення і призначення. Запис клінічної (за графіко-цифровою і двозначною системами) і анатомічної зубної формули.
11. Анатомо-топографічні особливості тимчасових і постійних зубів у дітей. Відмінності тимчасових зубів від постійних.
12. Методика стоматологічного обстеження за ВООЗ. Карта ВООЗ, її характеристика. Оцінка результатів.
13. Зубні відкладення. Їх роль в патогенезі карієсу зубів і захворювань пародонта.
14. Гігієнічні індекси. Оцінка гігієнічного стану порожнини рота за Федоровим-Володкіною, Гріном-Вермільоном, Сталлардом та Сілнес-Лоу.
15. Індексна оцінка стану тканин пародонта (СРІ, КПІ, РМА, РІ, проба Писарева-Шилера).
16. Пародонт, визначення, будова. Загальні та місцеві етіологічні чинники захворювань пародонта.
17. Епідеміологія основних стоматологічних захворювань. Епідеміологічне обстеження в стоматології. Методи, облікові форми.
18. Складові підготовчого періоду в організації первинної профілактики карієсу. Їх характеристика.
19. Методи і засоби екзогенної профілактики карієсу зубів у дітей.
20. Методи і засоби ендогенної профілактики карієсу в період закладки і формування зубів (у вагітної та жінки, що годує, немовляти).
21. Екзогенна профілактика карієсу препаратами фтору. Методика проведення, оцінка ефективності. Механізм дії.
22. Герметизація фісур як метод профілактики карієсу зубів, показання, методики.
23. Герметики: класифікація, склад, властивості.
24. Види та методи ендогенної профілактики карієсу зубів у дітей. Планування профілактики карієсу зубів у залежності від виразності факторів карієсогенної ситуації. Взаємодія з лікарем-педіатром.
25. Види екзогенної профілактики карієсу зубів у дітей різного віку. Контроль ефективності екзогенної профілактики карієсу.
26. Організація комплексної профілактики карієсу зубів. Державний, груповий, індивідуальний рівні впровадження.
27. Планування, організація і проведення профілактичних заходів в організованих дитячих колективах.

28. Роль загальносоматичних захворювань вагітної жінки і дитини в генезі карієсу. Роль стоматолога, педіатра, гінеколога у первинній профілактиці карієсу зубів у дітей. Організація, методи впровадження.

29. Роль раціонального харчування у профілактиці карієсу.

Карієсрезистентність та гігієна порожнини рота.

30. Методи чищення зубів. Контрольоване чищення зубів в організованих дитячих колективах.

31. Предмети гігієни порожнини рота. Класифікація. Показання до застосування.

32. Засоби гігієнічного догляду за порожниною рота. Класифікація, фізико-хімічні властивості. Показання до застосування.

33. Професійна гігієна порожнини рота: методи та оснащення.

34. Гігієнічне навчання і виховання. Організація. Методи проведення.

35. Емаль зуба. Гістологічна будова, хімічний склад, фізичні властивості. “Дозрівання” емалі після прорізування зуба.

36. Структура і біологічні властивості дентину.

37. Гомеостаз твердих тканин зуба після прорізування. Механізми регуляції.

38. Біологічні властивості пульпи зуба. Сучасні уявлення про обмінні процеси в емалі і пульпі зуба.

39. Слинка. Її склад, властивості, роль у “дозріванні” емалі і у підтримці гомеостазу твердих тканин зубів.

40. Мікрофлора порожнини рота. Її фізіологічне значення, вплив на розвиток карієсу і захворювань пародонта. Методи і засоби попередження її патологічного впливу.

41. Поширеність і інтенсивність карієсу зубів у дітей. Вплив кліматичних, географічних, соціально-економічних, екологічних факторів на поширеність і інтенсивність карієсу зубів у дітей.

42. Індекси карієсу.

43. Визначення кислотостійкості емалі (ТЕР-тест, КВШРЕ-тест, CRT-тест).

44. Карієсогенна ситуація в порожнині рота. Чинники, що призводять до її розвитку, їх виявлення та усунення.

45. Вуглеводи в патогенезі карієсу. Механізм дії. Методи профілактики.

46. Захисні механізми порожнини рота. Їх роль в профілактиці карієсу зубів, захворювань пародонта.

47. Санітарна освіта в системі комплексної профілактики стоматологічних захворювань. Основні форми санітарно-просвітницької роботи з різними контингентами населення.

48. Фтор, вплив недостатності та надлишку фтору у питній воді на розвиток патології твердих тканин зубів і тканин пародонта.

49. Значення кальцію, фосфору та мікроелементів в системі екзогенної профілактики карієсу. Препарати кальцію, фосфору та мікроелементів, механізм їх дії.

50. Потреба у макро- і мікроелементах, вітамінах дітей різного віку. Сучасні лікарські препарати, що містять макро- і мікроелементи, вітаміни та їх призначення дітям різного віку.

51. Засоби для місцевої профілактики карієсу, призначення, способи застосування.
52. Основні етіопатогенетичні чинники хвороб пародонта у дітей різного віку та шляхи їх профілактики. Методи проведення профілактики захворювань пародонта. Засоби, що використовуються для профілактики захворювань пародонта.
53. Використання методів гігієни порожнини рота для профілактики захворювань пародонта. Призначення засобів для гігієнічного догляду за порожниною рота при захворюваннях тканин пародонта.
54. Роль раціонального харчування у профілактиці карієсу.
55. Індивідуальна профілактика захворювань пародонта. Засоби і предмети гігієни, методики їх застосування.
56. Сучасні принципи організації і методи проведення профілактики стоматологічних захворювань.
57. Планування, організація і проведення профілактичних заходів в організованих дитячих колективах.
58. Аналіз і оцінка ефективності первинної профілактики карієсу зубів і захворювань пародонта.

Перелік практичних навичок з профілактики стоматологічних захворювань

1. Вміти проводити обстеження згідно алгоритму. Запис зубної формули.
2. Визначати індекси карієсу (КПВ зубів, КП поверхонь, кп зубів, КПВ+кп зубів) та ступінь активності карієсу.
3. Визначати індекси приросту інтенсивності карієсу і редукції карієсу.
4. Заповнити карту епідеміологічного обстеження ВООЗ.
5. Організація санітарної освіти (бесіда, сан. бюлетень та інше).
6. Визначати індекси гігієни порожнини рота (Федорова-Володкіної, Гріна-Вермільона, Сілнес-Лоу, Сталларда).
7. Визначати індекси стану тканин пародонта (РМА, SPI, КПІ).
8. Володіти методами гігієни порожнини рота (індивідуальна гігієна, контрольоване чищення, професійна гігієна порожнини рота).
9. Призначати засоби гігієни порожнини рота залежно від стоматологічного статусу.
10. Визначати карієсогенну ситуацію в порожнині рота (ТЕР, КВШРЕ та інші методи).
11. Навчити дитину гігієнічному догляду за порожниною рота із застосуванням зубочисток, зубних ниток, стимуляторів та інш. засобів
12. Видалити зубні відкладення із застосуванням стоматологічних інструментів, ультразвуку.
13. Провести урок гігієни в дитячому садку та у школі.
14. Планувати і проводити групову профілактику у дітей дошкільного та шкільного віку.
15. Скласти план і визначати ефективність екзогенної та ендогенної профілактики карієсу зубів.
16. Обробляти зуби ремінералізуючими засобами, фторлаком,ЕГЛ,ДГЛ.
17. Проводити герметизацію фісур молярів у дітей.

18. Складати план і визначати ефективність профілактики захворювань пародонта.
19. Складати план і визначати ефективність комплексної профілактики стоматологічних захворювань.
20. Навчити дитину гігієнічному догляду за порожниною рота із застосуванням зубочисток, зубних ниток, стимуляторів та інш.
21. Формувати диспансерні групи дітей із захворюваннями зубів і тканин пародонта.

12. Рекомендована література

Основна

1. Терапевтична стоматологія дитячого віку Том1: підруч./ Л.О. Хоменко, Ю.Б.Чайковський, Н.І.Смоляр [та ін.]; за ред. проф. Л.О. Хоменко. – К.: Книга плюс, 2016.- 432 с.
2. Терапевтична стоматологія дитячого віку Том 2: підруч./ Л.О. Хоменко, Ю.Б.Чайковський, О.В. Савичук [та ін.]; за ред. проф. Л.О. Хоменко. – К.: Книга плюс, 2016.- 328 с.
3. Каськова Л.Ф., Амосова Л.І., Кулай О.О. та ін. *Профілактика стоматологічних захворювань. (Дитяча стоматологія): Підручник.* – Львів: Магнолія 2019. – 404 с.

Додаткова

4. Терапевтическая стоматология детского возраста под редакцией проф. Л.А. Хоменко. - Київ: Книга плюс, 2007.- 815с.
5. Производственная практика по профилактике стоматологических заболеваний: уч.пособ./Л.Ф.Каськова, С.Ч.Новикова, Л.И.Амосова, О.А.Карпенко, Н.М. Аноприева – Полтава, 2016. – 218 с.
6. Каськова Л.Ф. Профілактика стоматологічних захворювань (збірник тестових завдань для диференційованого тестового контролю знань студентів 3 курсу)/Л.Ф. Каськова, С.Ч. Новікова, О.Е. Абрамова. – Полтава, 2011. – 107 с.
7. Kaskova L.F. A prevention of dental diseases (workbook of tests for 3 course students) / Kaskova L.F., Novikova S.C., Anoprieva N.M. – Полтава, 2016. – 125с.

13. Електронні інформаційні ресурси

1. Інформаційні ресурси вузівської бібліотеки.
2. Електронні інформаційні ресурси вузівських бібліотек
3. - Електронний каталог бібліотеки.
  - Інформаційно-довідникові джерела: енциклопедії, довідники, словники
  - Навчальні електронні видання і ресурси: посібники, що містять систематизований матеріал в рамках програми навчальної дисципліни.
4. Інформаційні ресурси в мережі Інтернет: